

PODJETNIŠTVO

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: podjetništvo

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:
obvezni predmet (280 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Jan Žitnik, Zavod RS za šolstvo; mag. Stanko Levičar, Ekonomska šola Ljubljana; dr. Blaž Zupan, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta

JEZIKOVNI PREGLED: Valentin Logar

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-podjetnistvo_ek-ek_si.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID [251150339](https://cobiss.si/251150339)
ISBN 978-961-03-1183-6 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt podjetništvo za izobraževalni program ekonomske gimnazije in izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu podjetništvo za izobraževalni program ekonomske gimnazije in izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

ZAVOD
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorrest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

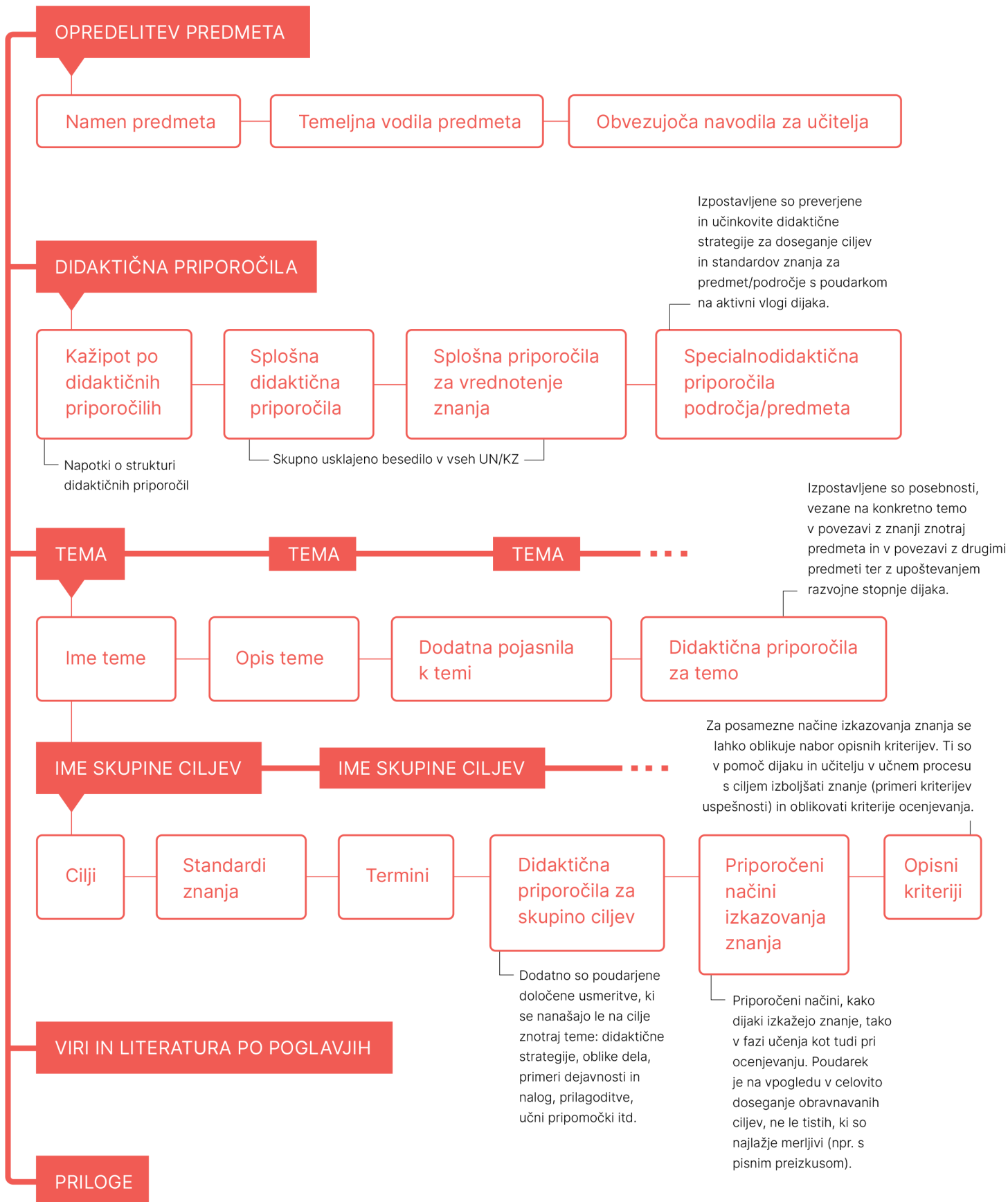
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 10

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 12

Kažipot po didaktičnih priporočilih 12

Splošna didaktična priporočila 12

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 14

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 15

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 19

PODJETNIŠKI NAČIN RAZMIŠLJANJA 20

Svet podjetništva 21

Podjetništvo kot kariera 23

Podjetniške kompetence..... 24

Odkrivanje potencialnih priložnosti 25

Razvoj in vrednotenje rešitev ter ustvarjalnost
..... 26

Ekonomika rešitve 27

RAZVOJ PODJETNIŠKE IDEJE 28

Podjetniški timi..... 29

Opredelitev problema in identifikacija
potencialnih uporabnikov 30

Zasnova rešitve in prototipiranje 31

Velikost trga..... 32

Konkurenčna prednost..... 33

Načrt trženja in prodaje 34

Poslovni model 36

Finančne projekcije 37

Predstavitev rešitve 38

RAST IN RAZVOJ PODJETJA 39

Podjetništvo in menedžment 40

Trženje 41

Prodaja 44

Finance 45

Menedžment 46

Proizvodnja oz. izvedba storitev ter raziskave
in razvoj 48

Računovodstvo, pravo in davki..... 49

Informatika 50

Razvoj podjetja in delovanje v širšem okolju 51

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH52

Opredelitev predmeta..... 52

PRILOGE53

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Pri predmetu **podjetništvo** razvijajo dijaki kompetence in temeljna poslovna znanja, ki so potrebna za podjetniško delovanje. Namen predmeta je dijake opolnomočiti za podjetniški način razmišljanja, ki omogoča, da proaktivno, ustvarjalno in odgovorno prepoznajo priložnosti, rešujejo realne probleme ter svoje ideje uresničujejo v dejanja – v poslovnem svetu, osebnem življenju in širši družbi –, s čimer aktivno oblikujejo svojo prihodnost in prispevajo k razvoju skupnosti.

Podjetništvo razumemo kot proces ustvarjanja nove vrednosti, pri čemer vložimo čas in energijo, prevzemamo spremljajoče finančno, psihološko in družbeno tveganje ter pridobimo končne nagrade v obliki denarja ali osebnega zadovoljstva. Novo vrednost podjetnik ustvarja z uvajanjem novih rešitev ali z izboljševanjem obstoječih rešitev za znane probleme na trgu ali v družbi.

V okviru predmeta se dijaki seznajajo s pomenom podjetništva za gospodarski razvoj. Podjetništvo pomembno prispeva h gospodarski rasti, razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest, zato je razumevanje njegove funkcije ključno za aktivno državljanstvo.

V širšem kontekstu razvija predmet pri dijakih **kompetenco samoiniciativnosti in podjetnosti**, ki je v evropskem referenčnem okviru opredeljena kot ključna kompetenca za vseživljenjsko učenje in jo razumemo kot sposobnost posameznika za uresničevanje lastnih zamisli. Vključuje ustvarjalnost, inovativnost in sprejemanje tveganj ter sposobnost načrtovanja in vodenja projektov za doseganje ciljev. Ta sposobnost koristi posameznikom pri razumevanju njihove vloge v delovnem okolju kot tudi v vsakdanjem življenju.

V okviru predmeta pridobijo dijaki **avtentično izkušnjo ustvarjanja vrednosti** – od identifikacije poslovne priložnosti do njenega razvoja v posel. Vzporedno razvijajo podjetniško naravnost in nagnjenost k dejanjem (delovanju in udejanjanju zamisli). Spoznajo aktivnosti in način dela podjetnikov ter motive za odločitve za podjetništvo in ovrednotijo pozitivne in negativne vidike podjetništva kot karierni poti, kar jim pomaga pri odločitvi o lastni karierni poti in nadaljevanju izobraževanja. Učne izkušnje v predmetu pomembno prispevajo k razvoju dijakove samozavesti, proaktivnosti, vztrajnosti in odgovornosti. Dijaki se učijo sodelovati v timu, sprejemati odločitve, komunicirati in delovati etično – vse to pa so ključne kompetence za uspešno vključevanje v poklicno življenje in širšo družbo.

Bistveni namen predmeta je tudi **ozaveščanje dijakov o nujnosti trajnostnega razvoja in etičnega ravnanja**. Če želimo, da bo podjetništvo za družbo na dolgi rok res prinašalo pozitivne učinke, moramo poleg ekonomskega upoštevati tudi ekološki in družbeni vidik. Predmet tako poudarja pomen vrednot in etičnega ter družbeno

odgovornega ravnanja, kar dijake usmerja k dolgoročno vzdržnim in družbeno koristnim rešitvam – bodisi na njihovi poklicni poti bodisi v vsakdanjem življenju.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Podlaga za uspešno učenje podjetništva je spodbujanje dijakov k optimističnemu in proaktivnemu izboljševanju okolja, v katerem delujejo. Zato mora biti učni proces zasnovan tako, da dijake usmerja k opazovanju sveta okoli sebe, zaznavanju izzivov in razmišljanju o tem, kako ga je mogoče izboljšati. Ključno vodilo je, da se razvija miselnost iskanja priložnosti, ne pa osredotočanje na omejitve ali iskanje razlogov, zakaj rešitve niso mogoče. Takšen način razmišljanja spodbuja fleksibilno, ustvarjalno in kritično mišljenje ter pripravljenost na delovanje tudi v negotovih okoliščinah.

Temeljno vodilo pri načrtovanju in izvajanju pouka podjetništva je vzpostavitev učnega okolja, v katerem dijaki postopoma razvijajo zmožnost samostojnega odločanja, vrednotenja informacij, oblikovanja stališč in prevzemanja odgovornosti za lastne ideje. V ospredju so procesi, kot so problemsko mišljenje, iterativno razvijanje rešitev, ustvarjanje hipotez in njihovo preverjanje v praksi. Tako se spodbuja prehod od reproduktivnega k produktivnemu mišljenju, od ponavljanja znanega k ustvarjanju novega.

Podjetništvo v svojem bistvu izziva samoumevnosti, dogme in ustaljene vzorce, zato pouk naravno vodi dijake k postavljanju vprašanj, dvomu, primerjanju različnih perspektiv in oblikovanju lastnih pogledov na svet. Ti procesi so še posebej pomembni za dijake, ki jim je bližje lateralni način mišljenja, saj jim omogočajo izražanje domišljije, prepletanje idej in ustvarjanje novih pomenov. Hkrati pa takšen pristop lahko predstavlja izziv za dijake, ki so vajeni delovati v bolj strukturiranih okvirih, z jasnimi navodili in pričakovanimi rešitvami. Zato je naloga učitelja, da vzpostavi ravnovesje med strukturiranimi in odprtimi učnimi situacijami, kjer se postopoma večja stopnja samostojnosti, a hkrati ohranja občutek varnosti in jasne usmeritve.

Učitelj vodi dijake v postopno razvijanje samostojnega podjetniškega razmišljanja – od osnovne identifikacije problema ali priložnosti do samoiniciativnega oblikovanja rešitev. Ob tem je ključno, da učni proces vključuje tudi refleksijo – dijaki razmišljajo o svojem mišljenju, odzivih in odločitvah. Poudarjena je tudi vrednotna razsežnost znanja: dijaki ob tem razvijajo občutek odgovornosti do družbe, okolja in drugih ljudi, kar je nujen sestavni del sodobnega podjetniškega delovanja.

Poseben pomen ima način, kako učitelj komunicira vlogo neuspeha. V podjetništvu neuspeh ni znak neusposobljenosti, temveč dragocen vir učenja. Učitelj naj zato dijakom pomaga razvijati miselnost rasti – da razumejo neuspeh kot povratno informacijo, ki omogoča izboljšave in napredovanje. S tem se spodbuja vztrajnost, potrpežljivost in odpornost – lastnosti, ki so ključne za osebni razvoj in uspešno soočanje z izzivi v sodobnem svetu.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pri načrtovanju in izvajanju pouka podjetništva naj učitelj dosledno skrbi za to, da je pouk čim bolj praktičen, izkustven in povezan z resničnim življenjem. Namesto podajanja definicij in teoretičnih opisov naj dijaki rešujejo realne probleme, razvijajo ustvarjalne rešitve ter jih preizkušajo v praksi, po možnosti v stiku z

zunanjim okoljem (uporabniki, podjetniki, skupnostjo). Učitelj mora zagotavljati učne situacije, ki spodbujajo podjetniško razmišljanje in delovanje, kjer dijaki razvijajo kompetence, kot so samoiniciativnost, sodelovanje, kritično mišljenje, komunikacija in odgovornost.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelka *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznoliškega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učinkovito učenje podjetništva temelji na spodbujanju dijakov k aktivnemu opazovanju okolja, prepoznavanju izzivov in iskanju možnosti za izboljšave. Namesto da bi se osredotočali na ovire, naj razvijajo miselnost, usmerjeno k iskanju priložnosti in oblikovanju rešitev. Tak pristop krepi ustvarjalno, kritično in fleksibilno mišljenje ter pripravljenost na delovanje tudi v negotovih razmerah. Pri načrtovanju in izvajanju pouka naj ima učitelj v ospredju razvijanje dijakove sposobnosti za samostojno odločanje, vrednotenje informacij in

prevzemanje odgovornosti za svoje ideje. Učiteljev cilj je ustvariti učno okolje, v katerem bo dijak brez strahu pred neuspehom v čim večji meri razvijal podjetniške kompetence. Avtentično učno okolje dijakom omogoča stik z resničnim svetom in jim pomaga razvijati podjetniške kompetence na osnovi izkušenj.

Priporočljivo je, da učitelj načrtno vključuje sodelovanje z zunanjim okoljem, kot so:

- » podjetniki, podjetja in podjetniško podporno okolje,
- » strokovnjaki iz različnih področij (trženje in prodaja, tehnologija, pravo ipd.),
- » uporabniki ali ciljne skupine, za katere dijaki razvijajo rešitve,
- » lokalne institucije in nevladne organizacije.

Predlagane aktivnosti:

- » Delo na resničnih podjetniških izzivih, ki jih lahko predlagajo lokalna podjetja, občine ali dijaki sami.
- » Testiranje rešitev pri potencialnih uporabnikih, kjer dijaki zbirajo povratne informacije, jih analizirajo in izboljšujejo svoje zamisli.
- » Uporaba realnih podatkov in orodij, kot so raziskave trga, analize konkurence, orodja za oblikovanje poslovnega modela ter digitalna orodja za projektno delo.
- » Obiski podjetij in srečanja z gostujočimi predavatelji, kjer dijaki pridobijo vpogled v realno poslovno prakso.
- » Igre vlog in simulacije (npr. igranje vlog vlagatelja, kupca, vodje projekta), kjer dijaki vadijo komunikacijo, predstavitev idej in poslovno pogajanje.

Z avtentičnim in problemsko zasnovanim učnim okoljem želimo pri dijakih doseči:

- » razvoj podjetniške miselnosti in delovnih navad,
- » sposobnost samostojnega in timskega reševanja izzivov,
- » povezovanje teorije s prakso,
- » priprava na aktivno vlogo v družbi in gospodarstvu.

VREDNOTENJE ZNANJA

Učitelj naj dijakom omogoča izkazovanje znanja na različne načine, pri čemer naj bo poudarek predvsem na ocenjevanju izvedbe projektov, rešitev študije primerov, podjetniškega projekta in njegove predstavitve, mape učnih dosežkov ter drugih izdelkov. Ocene lahko izjemoma pridobi tudi ustno ali pisno, če iz objektivnih razlogov znanja ni bilo mogoče oceniti na drugačen način.

MEDPREDMETNE POVEZAVE

Predmet podjetništvo nudi številne priložnosti za smiselno povezovanje z drugimi predmeti v programu ekonomske gimnazije. Medpredmetno povezovanje prispeva k celostnemu razumevanju podjetništva, spodbuja uporabo znanja v praksi ter omogoča razvoj kreativnosti in sistemskega razmišljanja.

Ekonomija

Pri ekonomiji dobijo dijaki temeljna znanja s področja delovanja gospodarstva. Dijaki spoznajo makro- in mikroekonomske zakonitosti, ki vplivajo na poslovno okolje, ter uporabljajo ekonomske analize pri oblikovanju poslovnih idej. Ekonomija nudi tudi orodja za razumevanje ponudbe in povpraševanja, cene, trga in konkurence, kar dijaki vključujejo v svoje poslovne načrte.

Poslovanje

Predmet poslovanje v programu ekonomske gimnazije nadgrajuje in pogloblja znanja s posameznih strokovnih področij – trženje, finance, računovodstvo in mednarodno poslovanje – ter jih povezuje v celostno razumevanje delovanja podjetij.

Medtem ko so v ospredju podjetništva razvoj podjetniške miselnosti, iskanje priložnosti in razvoj poslovne ideje, predmet poslovanje omogoča poglobljeno razumevanje praktičnih vidikov poslovanja, s katerimi se mora podjetnik soočiti pri uresničevanju svoje ideje. Ta povezava omogoča nadgradnjo od ideje do izvedbe, saj podjetništvo postavlja temelje inovativnosti in ustvarjalnosti, poslovanje pa ponuja orodja, s katerimi dijaki te ideje uresničijo na strokoven, premišljen in izvedljiv način. S tem se krepi prenos znanja med predmeti, hkrati pa dijaki razvijajo celostno razumevanje podjetja kot organiziranega sistema, ki zahteva strateško razmišljanje, operativno učinkovitost in prilagajanje tržnim pogojem.

Informatika in poslovna informatika

Dijaki pri projektnem delu uporabljajo digitalna orodja za analizo podatkov, predstavitev idej, oblikovanje spletnih vsebin ter sodelovalno delo (npr. orodja za projektno vodenje, izdelavo anket, oblikovanje logotipov, simulacije trga itd.). Poleg tega lahko informatika podpre razvoj digitalnih prototipov (npr. spletna stran, aplikacija).

Slovenščina in tuji jeziki

Komunikacijske veščine so ključen del podjetniškega uspeha. Slovenščina in tuji jeziki omogočajo razvoj sposobnosti jasnega pisnega in ustnega izražanja, priprave poslovne korespondence, predstavitev ter komuniciranja s potencialnimi partnerji in strankami. V povezavi s podjetništvom lahko dijaki pripravijo poslovna pisma, promocijska gradiva ali predstavitve v tujih jezikih.

Psihologija in sociologija

Razumevanje vedenja potrošnikov, motivacije, skupinske dinamike in družbenih trendov je dragoceno pri raziskavi trga in oblikovanju uporabniku prilagojenih rešitev. Psihologija prispeva k razumevanju vloge posameznika v podjetniškem procesu, sociologija pa omogoča širše razumevanje vpliva podjetništva na družbo.

Likovna umetnost oz. umetnostna vzgoja

Pri oblikovanju celostne podobe podjetniške ideje (logotip, embalaža, promocijsko gradivo) se podjetništvo povezuje z likovno umetnostjo. Dijaki razvijajo občutek za vizualno podobo, estetiko in komunikacijo skozi oblikovanje.

Matematika

Matematika podpira podjetništvo z veščinami kvantitativne analize, izračuni stroškov, obresti, davkov, dobička ter interpretacijo statističnih podatkov, kar je ključno pri izdelavi poslovnih načrtov.

Učitelj naj vseskozi išče priložnosti za povezovanje z drugimi predmeti in jih preizkusi v praksi ter uspešne povezave sistematično vključi v načrt dela v prihodnosti. Sistematično vključevanje medpredmetnih povezav omogoča, da dijaki spoznajo, kako se znanje z različnih področij povezuje v celoto in kako ga lahko uporabijo pri reševanju realnih podjetniških izzivov. Takšen pristop povečuje motivacijo, omogoča prenos znanja in utrjuje podjetniške kompetence.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

PODJETNIŠKI NAČIN RAZMIŠLJANJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri temi Podjetniški način razmišljanja spoznajo dijaki osnovne pojme in koncepte, povezane s podjetniškim procesom, nato pa jih izkusijo v izvedbi enega ali dveh preprostih projektov, pri čemer gredo skozi celotni cikel od odkrivanja priložnosti, razvoja rešitve in testiranja do vrednotenja in izboljševanja rešitve.

Tema dijakom omogoča razvoj miselnega okvira, ki spodbuja aktivno in odgovorno delovanje v svetu, ki ga zaznamujejo kompleksni izzivi, spremembe in priložnosti. V središču te učne teme je spodbujanje proaktivnosti, ustvarjalnosti, vztrajnosti in pripravljenosti na prevzemanje pobude. Dijaki se učijo opazovati okolje okoli sebe, prepoznavati težave in razmišljati o tem, kako jih lahko spremenijo v priložnosti za ustvarjanje vrednosti – zase, za skupnost ali za širšo družbo.

Podjetniški način razmišljanja ne pomeni le usmerjenosti v ustanavljanje podjetij, temveč tudi razvoj sposobnosti razmišljanja v smeri reševanja problemov, iskanja uporabnih rešitev in pripravljenosti na ukrepanje kljub negotovosti ali morebitnim neuspehom. Pomembno je, da dijaki ob tem razvijajo tudi zavest o pomenu etičnega ravnanja in trajnostnega delovanja.

V tej temi se dijaki srečujejo tudi z razmislekom o sebi – razvijajo samozavedanje, prepoznavajo svoja močna in šibka področja, oblikujejo osebno in podjetniško vizijo ter si zastavljajo konkretne cilje. Učijo se, kako lahko kljub negotovosti in morebitnim zavrnitvam vztrajajo pri razvijanju svojih idej, kako testirati rešitve pri uporabnikih, jih nadgrajevati na podlagi povratnih informacij ter kako predstaviti svoje zamisli na jasn in prepričljiv način. Spoznajo osnovne zakonitosti ekonomike podjetniške rešitve in se seznaniijo z različnimi pravnoorganizacijskimi oblikami podjetij, kar jim omogoča razumevanje poti od ideje do uresničitve.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Izoginiti se moramo povičevanju vloge idej in ustanovitelja pri podjetniškem uspehu in namesto tega poudarjati pomen razvoja ideje na podlagi razumevanja kupca in čim hitrejšega testiranja razvitih rešitev. Večina podjetij namreč ni posledica visokotehnoloških in »originalnih« idej.

Enakovredno obravnavamo a) prepoznane potrebe in posledični razvoj ideje ter b) ideje in posledično raziskovanje, ali obstaja potreba, ki jo ideja zadovoljuje. Namesto besede ideja, kjer je smiselno, raje uporabimo besedo rešitev.

Učitelj naj se ne postavi v vlogo sodnika kakovosti poslovnih idej oziroma zaznanih priložnosti za izboljšavo okolja. Ideje je težko oceniti vnaprej, zato se je smiselno izogibati sodbam, kot so »dobra ideja«, »slaba ideja« in podobno, ampak spodbujamo njihovo preverjanje pri uporabnikih. Učitelj naj bo v vlogi pozitivno in

optimistično naravnane konstruktivne kritike, ki dijake spodbuja, da svoje ideje testirajo pri strankah. Namesto napak pri dijaških projektih iščemo priložnosti za izboljšave, testiranje, raziskovanje.

Učitelj naj ne glorificira podjetništva kot superiorno karierno izbiro, tudi ne kulture zagonskih podjetij (ang. *start-up culture*). Bolj pomembno je dijakom pokazati, da lahko pristope, ki veljajo v podjetništvu, koristno uporabijo v svojem življenju in karieri.

Pri izboru gostov, mentorjev in obiskov v podjetjih priporočamo pazljivost, saj podjetniki pogosto nimajo pedagoškega čuta in lahko njihovi nastopi delujejo tudi zaviralno. To je še posebej očitno v primerih, ko se podjetnik izrazito hvali, zaradi česar lahko dijaki dobijo občutek, da je podjetnik »nekaj posebnega« in da oni tega ne bodo mogli doseči.

SVET PODJETNIŠTVA

CILJI

Dijak:

- : razvija pozitiven odnos do podjetništva;
- : razvija razumevanje načina delovanja podjetnikov;
- : razvija zavest o pomenu etičnega ravnanja; **SC** (1.2.2.2)
- : razvija zavest o pomenu trajnostnega delovanja. **SC** (2.2.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pojasni pojem in vlogo podjetništva v sodobni družbi;**
- » identificira, razume in rešuje probleme v svojem okolju;
- » pojasni, kako koristne rešitve razvijemo v posel;
- » *opredeli vrste podjetij glede na ambicijo po rasti;*
- » **pojasni vlogo inovativnosti pri podjetniškem procesu;**
- » **pojasni pomen etike v poslovanju;**
- » **pojasni trajnostno podjetništvo;**
- » *analizira različne pogoje za podjetniško delovanje v Sloveniji in po svetu.*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijake spodbudi, da poiščejo primere različnih podjetij iz svojega okolja in jih primerjajo, poiščejo na spletu intervjuje s podjetniki in raziščejo njihov način razmišljanja, ali pa z njimi neposredno opravijo intervju in ugotovitve predstavijo pri pouku. Ravno tako dijake spodbudi, da se obkrožijo s podjetniškimi vsebinami, tako da se prijavijo na podcaste, profile na socialnih omrežjih in kanale s pretočnimi vsebinami ter se seznani z drugimi mediji s tovrstno tematiko.

Pomembno je, da začne učitelj dijaka že na samem začetku usmerjati v razmišljanje o pomenu *etičnega in trajnostnega ravnanja*. Poudariti je treba, da gre pri podjetništvu za ustvarjanje nove vrednosti, vendar ne na račun škode za druge ljudi ali okolje. S študijami primerov etičnega in neetičnega ravnanja podjetnikov in spodbujanjem debate med dijaki lahko učitelj krepi zavedanje o dilemah na teh področjih. Dijak mora spoznati, da je etično in trajnostno ravnanje prava pot ne samo z moralnega, ampak tudi z ekonomskega vidika in lahko predstavlja konkurenčno prednost za podjetje.

PODJETNIŠTVO KOT KARIERA

CILJI

Dijak:

- : razume značilnosti podjetništva kot kariere;
- : razvija sposobnost kritičnega vrednotenja svojih znanj in sposobnosti;
- : opredeli svoja močna in šibka področja;
- SC (3.1.3.1)
- : razvija sposobnost vplivanja na potek dogodkov kljub negotovosti in začasnim neuspehom;
- : razvija vztrajnost pri doseganju ciljev.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pojasni pomen osebne in podjetniške vizije;**
- » oblikuje lastne dolgoročne in kratkoročne cilje ter opredeli konkretne aktivnosti za njihovo doseganje;
- » pojasni pomen motiviranosti in vztrajnosti za podjetniški uspeh;
- » **opiše aktivnosti in način dela podjetnikov;**
- » analizira različne primere podjetnikov;
- » opiše motive za odločitev za podjetništvo;
- » **analizira pozitivne in negativne vidike podjetništva kot kariere poti;**
- » *navede medije, ki obravnavajo podjetniške teme.*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj dijake usmeri v spremljanje aktualnih dogajanj s področja gospodarstva in podjetništva, ter jih spodbudi k sprotnemu rednemu beleženju lastnih idej, ki bi lahko predstavljale poslovne priložnosti. Prav tako dijakom pomaga oblikovati lastne dolgoročne in kratkoročne cilje, ki si jih tekom leta zapisujejo v ločeno beležko, zvezek ali v digitalni obliki.

Pri obravnavi podjetništva kot potencialne kariere naj učitelj dijake spodbuja k širšemu razmišljanju o možnih kariernih poteh. Pri tem na dijake prepoznavajo lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtujejo kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje), kar je povezano s ključnim skupnim ciljem *Zdravje in dobrobit*.

PODJETNIŠKE KOMPETENCE

CILJI

Dijak:

○: razvija sposobnost komuniciranja (po različnih kanalih);

SC (1.1.2.2)

○: razvija veščine ravnanja s časom;

SC (3.1.2.4)

○: razvija sposobnost dela v skupini;

SC (5.3.4.1)

○: uporablja osnove poslovnega bontona.

SC (4.2.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» **pojasni podjetniške kompetence;**

» opiše metode razvoja podjetniških kompetenc.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj pripravi primere avtentičnih situacij, v okviru katerih dijaki skozi igro vlog razvijajo različne veščine (npr. o pogajanjih, prodaji, komunikaciji, delegiranju dela, vodenju sestankov, razreševanju konfliktov itd.) ter simulirajo različne poslovne situacije (npr. glede mreženja, poslovnega bontona, predstavitve itd.).

Učitelj naj spodbuja, da se dijaki izražajo z ustrezno terminologijo predmeta in skrbijo za ustrezno govorno in pisno raven svojega strokovnega jezika.

Na področju poslovnega bontona je vprašanje vedenja pri uporabi sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij še posebej aktualno. Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij naj učitelj dijake spodbuja, da prilagajajo svoje vedenje pričakovanjem in pravilom, ki veljajo v določenem okolju. Dijaki naj po usmeritvah učitelja skozi debato sami odkrijejo ta pravila.

ODKRIVANJE POTENCIALNIH PRILOŽNOSTI

CILJI

Dijak:

- : razvija sposobnost za razumevanje okolja in ljudi, ki bivajo v njem;
SC (5.1.1.1)
- : razvija razumevanje potencialnih uporabnikov oz. kupcev;
- : vzpostavi nove smiselne povezave pri ustvarjanju priložnosti za ustvarjanje vrednosti.
SC (5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razlikuje med željami in dejanskim vedenjem ljudi oz. uporabnikov;
- » prepozna in oceni potencialne priložnosti za ustvarjanje vrednosti z raziskovanjem družbenega, kulturnega in ekonomskega okolja;
- » identificira priložnosti za dvig vrednosti (na izbranem področju);
- » pojasni razliko med idejo in poslovno priložnostjo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki naj pišejo "podjetniški dnevnik", v katerega beležijo potencialne poslovne priložnosti, ki jih opazijo v vsakdanjem življenju (tudi zunaj učilnic).

RAZVOJ IN VREDNOTENJE REŠITEV TER USTVARJALNOST

CILJI

Dijak:

- : razvija ustvarjalnost pri iskanju idej za ustvarjanje vrednosti; **SC** (5.1.2.1)
- : vrednoti poslovne priložnosti; **SC** (5.1.4.1)
- : razvije in predstavi osnovno verzijo rešitve. **SC** (5.1.2.1 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » na podlagi prepoznanih potreb oz. priložnosti razvije različne zamisli za ustvarjanje vrednosti;
- » naredi osnovno primerjavo zamisli in se odloči za najbolj smiselno glede kriterija tehnološke izvedljivosti in ocenjene potencialne dodane vrednosti za uporabnike;
- » razvije rešitev s poudarkom na hitrem prototipiranju;
- » pri potencialnih uporabnikih preveri (testira) izbrano rešitev;
- » rešitev nadgradi in izboljša skladno s povratno informacijo (potencialnih) uporabnikov ter po potrebi večkrat ponovi proces;
- » jedrnato in prepričljivo predstavi svojo rešitev;
- » razlikuje med pojmi inovacija, invencija, imitacija, podjetniška ideja in tržna priložnost.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj z dijaki preizkusi izvedbo različnih tehnik za zbiranje in razvoj idej (npr.: viharjenje možganov, metoda 635, metoda 6 klobukov, model dvojnega diamanta, oblikovalsko razmišljanje, zemljevid empatije, SCAMPER, vitko podjetništvo, hitro prototipiranje, strategija modrega oceana, ipd.). Dijaki nato strukturirano ovrednotijo izbrane ideje po vnaprej opredeljenih kriterijih (izvedljivost, inovativnost, privlačnost kupcem, konkurenca, itd.). V zadnji fazi izdelajo enostaven primer prototipa za izbrano rešitev oz. izdelek.

Predstavitev rešitve je priložnost za razvijanje *digitalne kompetentnosti*. Učitelj naj na praktičnih primerih predstavi različne možnosti in orodja za ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin v različnih formatih, ki jih lahko dijaki uporabijo pri svojem delu.

EKONOMIKA REŠITVE

CILJI

Dijak:

○: preveri ekonomiko rešitve;

SC (4.5.2.1)

○: spozna pravnoorganizacijske oblike podjetij.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razišče, kakšno ceno bi lahko dosegli na trgu;
- » oceni, kolikšna bi bila morebitna začetna investicija;
- » izračuna, koliko bi znašali stalni in spremenljivi stroški;
- » oceni, koliko stane pretvorba zamisli v posel;
- » oceni višino dobička;
- » pojasni pomen dobička;
- » navede pravnoorganizacijske oblike podjetij in temeljne razlike med njimi;
- » opiše postopek ustanovitve podjetja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom pokaže, kako preveriti ekonomiko podjetniške ideje. Dijake spodbudi, da zberejo podatke primerljivih izdelkov ali storitev in analizirajo vzroke za razlike v ponudbi in ceni le-teh. Dijaki tudi samostojno pridobijo informacije o postopku ustanovitve podjetja, ki jih učitelj po potrebi dopolni. Nato simulirajo posamezne korake in pripravijo ustrezne podatke in dokumente. Glede na možnosti lahko dijaki tudi obiščejo eno izmed SPOT točk, ali pa se dogovorijo z njimi za telefonski klic ali videokonferenco. Dijaki prav tako izračunajo točko preloma na enostavnem primeru.

Pri preverjanju ekonomike rešitve je smiselno uporabiti orodja za delo s preglednicami. Učitelj naj razvija digitalno kompetentnost s tem, da dijake spodbudi, da bodo prepoznal svoje potrebe, izbrali ter uporabil ustrezna digitalna orodja in jih prilagodil lastnim potrebam. Pri tem je možna medpredmetna povezava s predmetom *informatika*.

RAZVOJ PODJETNIŠKE IDEJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema *Razvoj podjetniške ideje* dijakom omogoča, da v sodelovalnem učnem okolju uporabijo pridobljeno znanje, razvijajo podjetniške kompetence in skozi konkreten projekt izkusijo celoten podjetniški proces – od prepoznavanja problema in potreb uporabnikov do razvoja rešitve, priprave prototipa, oblikovanja poslovnega modela ter predstavitve rešitve. Učni proces temelji na reševanju avtentičnih izzivov in spodbuja višje miselne procese, kot so analiza, presoja, ustvarjanje in sinteza.

Delo v podjetniškem timu krepi socialne veščine, kot so sodelovanje, razdelitev vlog, učinkovita komunikacija ter skupno sprejemanje odločitev. Dijaki ob tem razvijajo empatijo, odgovornost in sposobnost reševanja nesoglasij. Ključno vlogo ima razumevanje uporabniških potreb, saj dijaki ideje razvijajo na podlagi opazovanja okolja, raziskovanja trga in lastnih interesov. Učijo se uporabljati različne metode za generiranje idej, postavljati vprašanja, zbirati podatke in presojati njihovo uporabnost.

Dijaki oblikujejo prototip rešitve, ga testirajo pri ciljni skupini in ga izboljšujejo na podlagi povratnih informacij. S tem razvijajo razumevanje ustvarjanja vrednosti za uporabnika, cenovne politike, tržnega potenciala in konkurenčnih prednosti. Svojo rešitev ovrednotijo tudi kvantitativno – ocenijo velikost trga, predvidene prihodke, stroške, dobiček in vire financiranja, s čimer pridobijo vpogled v ekonomiko poslovanja.

V procesu oblikujejo poslovni model, povežejo ključne elemente projekta in obravnavajo tudi trajnostni in etični vidik poslovanja. Zaključek predstavlja predstavitev projekta, pri kateri dijaki razvijajo veščine javnega nastopanja, strukturiranega izražanja in poslovnega komuniciranja. Tema prispeva k razvoju podjetniške identitete ter spodbuja dijake k ustvarjalnosti, samoiniciativnosti in odgovornemu delovanju.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

V sklopu *Razvoj podjetniške ideje* dijaki v skupinah razvijejo konkreten podjetniški projekt, pri čemer uporabijo do zdaj pridobljeno znanje in izvedejo celotni proces razvoja podjetniške ideje od identifikacije potreb in ideje za posel do razvoja rešitve, poslovnega modela in drugih elementov, potrebnih za uspešen nastop na trgu.

Velja naj pravilo, da morajo vse odločitve temeljiti na podatkih, ki so jih dijaki zbrali z analizo trga in testiranjem svojih rešitev. Izogibamo se odločanju na podlagi mnenj in ocen. Ko dijaki argumentirajo določeno funkcionalnost rešitve, mora biti funkcionalnost utemeljena v prepoznani tržni potrebi. Vse je treba utemeljevati z vidika konkretnega uporabnika.

Namesto velike predstavitve na koncu projekta je bolje organizirati več predstavitev med samim potekom projekta. Roki za dokončanje (prve verzije) celotnega projekta naj bodo krajši, da lahko dijaki večkrat nadgradijo svoj projekt.

PODJETNIŠKI TIMI

CILJI

Dijak:

- sodeluje pri oblikovanju skupine za razvoj podjetniške ideje;
SC (3.3.3.2)
- prepozna vloge posameznih članov za učinkovito delo v timu;
- sprejme dogovor o načinu dela in komunikaciji znotraj tima.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni delo v podjetniškem timu.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj z dijaki izvede aktivnosti, skozi katere se med seboj bolje spoznajo ter prepoznajo, kakšne vloge v timu jim ustrezajo (kratka tekmovanja med skupinami z različnimi izzivi (gradnja najvišjega stolpa z omejenim materialom ipd.) človeški bingo, hitro mreženje ipd.).

Razvoj podjetniške ideje poteka pri predmetu *podjetništvo* v timih. S tem dijake spodbujamo, da konstruktivno sodelujejo v različnih vrstah odnosov na različnih področjih in rešujejo konflikte, ki nastajajo pri taki vrsti dela, s čimer razvijamo ključne skupne cilje s področja Zdravje in dobrobit.

OPREDELITEV PROBLEMA IN IDENTIFIKACIJA POTENCIALNIH UPORABNIKOV

CILJI

Dijak:

- : uporabi in preizkusi eno ali več metod za zbiranje idej;
- : identificira lastna znanja in interese (tudi hobije, potrebe ipd.) kot izhodišče pri zbiranju idej;
- : razvija sposobnost razumevanja uporabnika;
- : izvede evalvacijo in primerjavo zbranih potencialnih rešitev;
- : opredeli rešitev (oz. projekt), ki jo bodo razvijali v timu;
- : natančno opredeli problem z vidika uporabnika;
- : identificira ciljno skupino uporabnikov (oz. tržni segment ali nišo);
- : izvede primarno tržno raziskavo (poglobljeni pogovori s predstavniki niše in morebitno posledično anketiranje z namenom razumevanja specifik).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede metode zbiranja idej;
- » pojasni različne načine prepoznavanja potreb (oz. priložnosti) in druge vire podjetniških idej;
- » pojasni različne metode razvoja idej v rešitve (npr. oblikovalsko razmišljanje, vitko podjetništvo, študija izvedljivosti, poslovni načrt, platno poslovnega modela);
- » opiše tipičnega uporabnika.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj pojasni koncept iterativnega razvoja rešitev, ki temeljijo na povratnih informacijah, ter z njimi poišče primere. Dijake spodbudi, da uporabijo sekundarne vire, da se seznani z izbranim področjem. Dijake usmeri, da opravijo intervjuje s strokovnjaki iz podjetij izbrane panoge. Dijaki opravijo pogovore tudi s potencialnimi uporabniki o potrebah, težavah in željah ter načinih dosedanjega reševanja le-teh

ZASNOVA REŠITVE IN PROTOTIPIRANJE

CILJI

Dijak:

- : razvije rešitev za potencialne uporabnike;
- : razvija razumevanje ustvarjanja vrednosti za uporabnika.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » natančno opredeli rešitev (npr. izdelek, storitev oz. kombinacijo);
- » izdelava vizualno ponazoritev izdelka;
- » na podlagi razumevanja uporabnikov identificira rešitev in opiše njene ključne koristi (npr. funkcije, čre za izdelek);
- » oblikuje letak s celovito predstavitev izdelka tipičnemu uporabniku (kar spodbuja k vživljanju vanj in njegovo percepcijo), letak testira in izboljša;
- » izdelava oz. pripravi prototip rešitve in ga testira pri ciljni skupini, po možnosti večkrat;
- » celovito opiše nakupno pot tipičnega uporabnika – od tega, kako ta izve za rešitev (izdelek ali storitev), opravi nakup, jo uporablja, kako mu koristi, kako se nato odloči za ponovni nakup in kakšno je njegovo drugo ponakupno vedenje, npr. kaj pove drugim o svoji izkušnji z rešitvijo in (v primeru izdelka), do tega, kako ga zavrže ob dokončni uporabi;
- » opredeli, kako se koristi (oz. funkcionalnosti) rešitve pretvorijo v vrednost, ki jo uporabnik prejme z njeno uporabo;
- » kvantitativno oceni in izračuna vrednost rešitve za uporabnika glede na njegove prioritete (oz. razloge za uporabo te rešitve), določi primerno ceno izdelka/storitve.
- » oblikuje najosnovnejšo trženjsko sprejemljivo rešitev (angl. *minimum viable product*, MVP);
- » izračuna stroške izvedbe oz. izdelave;
- » opredeli cenovno politiko svoje rešitve.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki izdelajo preproste prototipe (makete) in demonstrirajo uporabo svojega izdelka oz. storitve.

VELIKOST TRGA

CILJI

Dijak:

○: zna oceniti velikost trga.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni različne metode izračuna obsega trga oz. tržnega segmenta;
- » **na podlagi opisa tipičnega uporabnika (in drugih zbranih podatkov) kvantitativno oceni velikost izbranega tržnega segmenta oz. tržne niše;**
- » presodi, ali je velikost tržnega segmenta primerna ali pa je treba tržni segment še nadalje zožiti (oz. razširiti) (da bo optimalen in obvladljiv za podjetje, ki ga nameravamo vzpostaviti).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom pokaže več primerov izračuna obsega trga, nato pa jih spodbudi, da še sami poiščejo informacije iz javno dostopnih virov ter uporabijo različne metode ocenjevanja velikosti trga.

KONKURENČNA PREDNOST

CILJI

Dijak:

- opredeli konkurenčno prednost podjetja;
- opredeli ključni dejavnik uspeha.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » na podlagi rezultatov testov pri uporabnikih pojasni, kako dobro rešitev naslavlja potrebe uporabnikov;
- » skozi oči dejanskih uporabnikov analizira konkurenčne rešitve;
- » primerja, kako dobro potrebe uporabnikov zadovoljujejo obstoječe rešitve na trgu glede na lastno rešitev;
- » utemelji skladnost potreb uporabnikov z dosegljivostjo ključnega dejavnika uspeha načrtovanega posla;
- » sestavi grafično ponazoritev umestitve rešitve glede na konkurenčne ponudnike;
- » identificira ključni dejavnik uspeha njihovega posla;
- » utemelji, kako bodo vzpostavili svoj posel in zagotavljali svojo rešitev, kakršne druga podjetja ne bodo zmogla.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi, kako pridobiti podatke o ponudbi konkurentov, nato pa to dijaki izvedejo za lastno izbrano podjetniško idejo. Z anketno raziskavo identificirajo potrebe kupcev in pozicioniranje svoje ponudbe glede na konkurenčno.

NAČRT TRŽENJA IN PRODAJE

CILJI

Dijak:

- : izdelava načrta trženja in prodaje;
- : razume koncept življenjske vrednosti in stroška pridobitve kupcev;
- : razvija zavest o etičnem tržnem komuniciranju.
- SC (1.2.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » sestavi načrt konkretnih aktivnosti, kako bodo pridobili prve kupce;
- » časovno opredeli nakupni proces in mejnike;
- » **oblikuje prodajni proces za svojo rešitev;**
- » **oblikuje trženjski splet (4P) za rešitev;**
- » glede na razumevanje potencialnih kupcev sestavi načrt trženja in prodaje;
- » oceni predvidene prihodke po posameznih trženjskih aktivnostih;
- » **pojasni različne možnosti oglaševanja in izbere najprimernejše oblike glede na stroške in učinke;**
- » oblikuje promocijska gradiva (npr. letake, spletno stran oz. trgovino, objave na družbenih omrežjih);
- » *razvije kazalnike o uspešnosti prodajnega procesa;*
- » pojasni pojma »življenjska vrednost kupca« in »strošek pridobitve kupca«;
- » na podlagi ocen izračuna življenjsko vrednost kupca;
- » *na podlagi ocen izračuna strošek pridobitve kupca na kratek rok (pridobitev prvih kupcev) in na daljši rok (ko je posel oz. podjetje že uveljavljen/-o).*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijake usmeri, da pridobijo cene oglaševanja pri različnih medijih. Pokaže jim način izračuna stroška pridobitve kupca ter življenjsko vrednost kupca, kar nato dijaki storijo za lasten izdelek oz. storitev. S pomočjo aktualnih orodij dijaki izdelajo tudi promocijska gradiva in oblikujejo celovit promocijski splet za svojo ponudbo, ki jo razvijajo. Učitelj dijake spodbudi, da za svoj poslovni model pridobijo povratno informacijo neposredno pri sorodnih podjetjih na trgu.

Etičnost v tržnem komuniciranju je vsebina, ki ponuja dobro priložnost za razvijanje občutljivosti za moralna vprašanja ter sposobnost, da dijak o njih razmišlja skupaj z drugimi, kar je eden od ključnih ciljev s področja

Državljanstvo. Učitelj naj dijakom predstavi realne in aktualne primere neetičnega tržnega komuniciranja in spodbuja debato, v kateri dijake usmerja v razvijanje zavesti o nujnosti etičnega ravnanja.

POSLOVNI MODEL

CILJI

Dijak:

- : razume pomen izbire ustreznega poslovnega modela;
- : razvija zavest o etičnem in trajnostnem poslovanju.
- SC (1.2.2.2 | 2.2.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razlikuje med različnimi poslovnimi modeli (npr. naročniški, franšiza, licenciranje, oglaševalski);
- » preuči poslovne modele konkurenčnih podjetij;
- » razvije in opiše poslovni model za svoj posel;
- » določi optimalno pravnoorganizacijsko obliko podjetja;
- » opredeli vloge članov tima v podjetju in oceni zaposlitvene potrebe;
- » oceni časovni potek zagona podjetja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri obravnavi poslovnih modelov naj učitelj dijake spodbudi, da presodijo kratkoročne in dolgoročne vplive posameznih poslovnih modelov oz. delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni. Vključi naj tako etični kot trajnostni vidik.

FINANČNE PROJEKCIJE

CILJI

Dijak:

- : razume pomen finančnega načrtovanja;
- : pozna možnosti pridobivanja virov sredstev.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » sestavi finančne projekcije (s prihodki, stroški in dobičkom) za naslednjih nekaj let ter podrobneje za prvo leto poslovanja;
- » izračuna osnovne kazalnike finančnega poslovanja;
- » pojasni pomen denarnega toka;
- » opredeli morebitne potrebne vire za zagon posla in kdo jih bo zagotovil;
- » oceni tveganja pri poslovanju.

PREDSTAVITEV REŠITVE

CILJI

Dijak:

○: predstavi podjetniški projekt;

SC (4.3.2.1 | 1.3.4.1)

○: razvija zmožnost javnega nastopanja.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pripravi celovit dokument o podjetniškemu projektu;

» pripravi predstavitev svojega podjetniškega projekta;

» pripravi spremljajoča trženjska gradiva (npr. letake, vizitke).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj dijake spodbuja, da svojo predstavitev v čim večji meri obogatijo z digitalnimi vsebinami – dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov ipd. Te možnosti naj jim na konkretnih primerih tudi predstavi, pojasni smiseost njihove uporabe in jih usmeri na ustrezne vire, kjer bodo lahko razvili *digitalno kompetentnost* s tega področja.

Pri predstavitvi svoje rešitve je priložnost, da dijaki razvijajo občutek za vizualno podobo, estetiko in komunikacijo skozi oblikovanje, s čimer spodbujamo doseganje ključnih skupnih ciljev s področja *kulture in umetnosti*. Učitelj naj jim pokaže ustrezne primere in jih spodbudi, da svojo kreativnost izrazijo na tem področju in uživajo v ustvarjalnosti ter se veselijo lastnih dosežkov in dosežkov drugih.

RAST IN RAZVOJ PODJETJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema *Rast in razvoj podjetja* dijakom omogoča, da prek študij primerov in analize realnih podjetij razvijejo razumevanje poslovanja v različnih fazah življenjskega cikla podjetja. Spoznavajo, kako se podjetja prilagajajo tržnim spremembam, uvajajo inovacije in gradijo dolgoročno konkurenčno prednost. Učni proces temelji na analitičnem mišljenju in spodbuja povezovanje poslovnih funkcij.

Dijaki razvijajo sposobnost celostnega pogleda na podjetje kot na dinamičen sistem, v katerem so posamezne funkcije medsebojno povezane in odvisne. Učijo se, kako podjetje raste, se odziva na zunanje vplive (trg, zakonodaja, tehnologija) in išče nove možnosti za razvoj.

Skozi primere spoznavajo vloge podjetnika in menedžerja ter razumejo različne pristope k vodenju v posameznih fazah razvoja podjetja. Učijo se načrtovati rast, prepoznavati pomen inovacij in raziskav ter vrednotiti vpliv sprememb na poslovni model. Poseben poudarek je na trajnostnem in etičnem delovanju podjetja ter odgovornosti do zaposlenih, okolja in skupnosti.

Dijaki razvijajo razumevanje tržne usmerjenosti podjetja. Učijo se analizirati trg, prepoznati ciljne kupce, oblikovati trženjska sporočila in razumeti pomen prodaje, cenovne politike ter distribucije. Povezujejo znanja z različnih poslovnih področij in razvijajo strateško razmišljanje.

Ob tem spoznavajo osnove finančnega načrtovanja, kazalnike uspešnosti, vire financiranja in pomen denarnega toka. Razumejo, kako podjetja načrtujejo širitev, vlagajo v razvoj in delujejo globalno.

Tema spodbuja povezovanje znanj z več področij ter oblikovanje celostnega pogleda na poslovanje. Dijaki razvijajo kritično presojo, sposobnost odločanja in dolgoročnega načrtovanja ter razumejo kompleksnost podjetja kot organizacije in svoje možno mesto v njem.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri temi *Rast in razvoj podjetja* se dijaki globlje seznani s posameznimi vidiki poslovanja, in sicer ob reševanju študijskih primerov in delu pri manjših zaokroženih projektih, s čimer ravno tako spodbujamo proaktivnost pri iskanju rešitev in krepimo še druge kompetence podjetnosti (sodelovanje pri delu v skupini, prevzemanje pobude, odkrivanje priložnosti, ustvarjalnost, vrednotenje zamisli idr.).

PODJETNIŠTVO IN MENEDŽMENT

CILJI

Dijak:

- : razvija zavest o izzivih, s katerimi se srečujejo podjetniki in menedžerji;
- : razlikuje med vlogama podjetnika in menedžerja.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pojasni dejavnike, ki vplivajo na uspešnost podjetniškega projekta oz. podjetja;**
- » **prepozna** in primerja **različne vrste poslovnih modelov;**
- » pojasni razlike v delovanju in izzive, s katerimi se soočajo nova hitro rastoča podjetja ter že uveljavljena in večja podjetja;
- » pojasni vlogo podjetniške inovativnosti pri ustvarjanju in razvoju podjetij;
- » pojasni razliko med vlogama podjetnika in menedžerja;
- » pojasni različno vlogo načrtovanja pri razvoju nove podjetniške priložnosti in pri obstoječih že uveljavljenih podjetjih.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijake spodbudi, da samostojno kontaktirajo in povabijo podjetnike kot goste k pouku. Preučijo lahko tudi podjetja, ki poslujejo v njihovem domačem okolju, in pridobijo podatke o poslovanju.

TRŽENJE

CILJI

Dijak:

- : ozavesti pomen tržne naravnosti podjetja;
- : zna raziskati trg in analizati poslovne priložnosti;
- : zna opredeliti ciljne kupce in tržne segmente;
- : razume nastop podjetja na trgu;
- : pozna metode pridobivanja kupcev.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » utemelji pomen skladnosti izdelka ali storitve s potrebami ciljnih kupcev (oz. trga);
- » razlikuje med pojmi trženje, oglaševanje in prodaja;
- » razlikuje med lastnostmi in koristmi izdelkov ali storitve;
- » pojasni temeljne sestavine trženjskega spleta (4P) in alternativ (npr. 7P, 5F, S.A.V.E. idr.);
- » pojasni življenjsko vrednost kupca (angl. customer lifetime value, CLV);
- » pojasni pomen sistematičnega upravljanja odnosov s kupci (angl. customer relationship management, CRM);
- » pojasni načine za pridobitev novih kupcev in zadržanje obstoječih;
- » pojasni vlogo blagovne znamke;
- » pojasni pomen učinkovitega trženjskega sporočila;
- » razvije osrednje trženjsko sporočilo za izdelek ali storitev;
- » oblikuje preprost trženjski proračun;
- » pojasni različne cenovne politike in strategije;
- » preuči zasnovo prodajnega sortimenta nekaterih znanih podjetij;
- » preuči možnosti razvijanja proizvodov oz. storitev v širino in globino;
- » pojasni prodajne poti in preuči njihov vpliv na prodajo in kupce;
- » pojasni načine oblikovanja ustreznega imena podjetja in izdelkov ali storitev;
- » pojasni elemente javne podobe podjetja (logo, slogan, izbora barv itd.);

- » pojasni funkcije embalaže izdelka;
- » pojasni vlogo poslovne logistike in distribucije.

Oglaševanje in druge metode pridobivanja kupcev

- » **navede različne načine, s katerimi podjetje privablja kupce**, in njihove značilnosti ter primernost v različnih kontekstih:
 - » oglaševanje v tiskanih medijih,
 - » oglaševanje na radiu in televiziji,
 - » »digitalni marketing« prek spletnih strani, družbenih omrežij, iskalnikov in aplikacij,
 - » odnosi z javnostmi,
 - » brošure, katalogi in druga gradiva o ponudbi podjetja,
 - » direktna pošta,
 - » kuponi in promocijske akcije ter popusti,
 - » mreženje,
 - » sejmi,
 - » javne predstavitve (npr. na konferencah),
 - » novičnik (ang. *newsletter*),
 - » razdeljevanje vzorcev,
 - » sponzorstva,
 - » virusno oglaševanje,
 - » postavitev ponudbe na bolj izpostavljena mesta v trgovinah ipd.;
- » razvija vzorčne primere tržnega komuniciranja, zlasti oglaševanja;
- » pojasni pomen oglaševanja po več kanalih hkrati in učinkovitost ponavljanja sporočila;
- » pojasni pomen oglaševanja »od ust do ust«;
- » pojasni načine krepitve zvestobe kupcev;
- » na primeru oblikuje kratko (ustno) predstavitev izdelka ali storitve;
- » *vrednoti različne oglaševalske akcije v medijih;*
- » vrednoti oglase z etičnega vidika.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj lahko z dijaki izvede testiranje izbranih konkurenčnih izdelkov po kriterijih, ki jih dijaki vnaprej določijo (primerjajo lahko npr. izdelke originalnih in trgovskih blagovnih znamk ipd.). Pri preučevanju različnih ciljnih skupin lahko dijaki poiščejo primere oglasov istovrstnih izdelkov, ki so namenjeni različnim ciljnim skupinam. Učitelj dijakom pokaže primere programskih rešitev za upravljanje odnosov s strankami (CRM) ali vodenje trženjskih procesov, nato pa dijaki nekaj teh orodij še sami preizkusijo. Po seznaitvi z možnimi cenovnimi politikami dijaki poiščejo različne primere le-teh v praksi. Lahko poiščejo tudi primere bolj in manj učinkovitih oglasov in identificirajo razloge za to. Preizkusijo se lahko tudi v lastni izdelavi oglasov (v avdio-, video- ali slikovni obliki). Učitelj jim pojasni različne oblike prodajnih poti, dijaki pa nato ocenijo prednosti in slabosti posameznih vrst le-teh za izbrani primer izdelka ali storitev. Pri obravnavi embalaže se lahko dijaki tudi seznajajo z orodji za oblikovanje le-te ter še sami izdelajo primer embalaže za izbrani izdelek, nato pa med seboj primerjajo prednosti in slabosti izdelanih različic.

PRODAJA

CILJI

Dijak:

- : razume celovit prodajni proces in njegov pomen za uspeh podjetja;
- : razvija veščine učinkovite prodajne komunikacije, s poudarkom na aktivnem poslušanju.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni pomembnost prodaje pri poslu;
- » pojasni prodajni proces;
- » pojasni različne načine iskanja prodajnih priložnosti;
- » pojasni različne vrste prodajnih kanalov (zastopniki, maloprodaja, prodaja prek spleta, licenciranje itd.);
- » pojasni delo in vodenje prodajnega tima oz. oddelka v podjetju;
- » pojasni razlike v prodaji končnim kupcem in organizacijam;
- » spozna, razume in vadi različne prodajne tehnike ter pristope, osredotočene na stranko;
- » sestavi prepričljivo prodajno ponudbo, prilagojeno specifični stranki/segmentu, in jo zna predstaviti v obliki kratkega prodajnega "pitcha";
- » pojasni poprodajne aktivnosti (npr. podpora uporabnikom, vzdrževanje, zagotavljanje garancije izdelkov, recikliranje) in njihov pomen za grajenje zvestobe strank;
- » navede in opiše nekaj osnovnih prodajnih metrik/kazalnikov uspešnosti (ang. *key performance indicators* – *KPIs*) (npr. stopnja konverzije, povprečna vrednost prodaje – poenostavljeno);
- » razpravlja o etičnih dilemah v prodaji in poudari pomen transparentnosti, poštenosti ter grajenja dolgoročnih odnosov s strankami.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj lahko z dijaki izvede igro vlog, kjer simulirajo prodajni proces in različne prodajne tehnike.

FINANCE

CILJI

Dijak:

- : razume vlogo financ v podjetju;
- : razvija zmožnost sprejemanja finančnih odločitev.
- SC (5.2.5.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni vire financiranja (lastniške in dolžniške);
- » **pojasni različne oblike financiranja novih podjetij** (npr. lastna sredstva ustanoviteljev, razpisi, skladi tveganega kapitala, poslovni angeli, množično financiranje);
- » opiše pripravo finančnih projekcij;
- » **izračuna točko preloma;**
- » **izračuna kazalnik za izračun donosnosti investicije (ROI);**
- » *izračuna zagonske stroškov za nov posel oz. podjetje;*
- » pojasni pojem denarni tok in njegov pomen za nova podjetja;
- » *pojasni izračun posojila;*
- » *pojasni načine izračuna vrednosti podjetja.*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom pokaže, kako pridobiti in brati finančne podatke podjetij, nato pa dijaki še sami preučijo finančne podatke izbranih podjetij iz javno dostopnih virov. Dijaki lahko simulirajo tudi trgovanje z vrednostnimi papirji in spremljajo njihovo gibanje in novice, povezane z njimi skozi več mesecev.

Učitelj naj dijakom pokaže konkretne primere, kako lahko ustrezno znanje na področju *Finančne pismenosti* uporabijo za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje. Pri doseganju cilja razvijanja zmožnosti sprejemanja finančnih odločitev naj učitelj pri načrtovanju svojega dela upošteva, ali dijaki obiskujejo oz. so obiskovali sklop Finance pri predmetu *poslovanje*, kjer imajo možnost podrobneje spoznati področje osebnih financ.

MENEDŽMENT

CILJI

Dijak:

- : razume vlogo menedžmenta;
- : razume temeljna načela organizacije;
- : razvija zmožnost vodenja;
- : razume proces zaposlovanja;
- : razvija zmožnost motiviranja sodelavcev;
- SC (3.3.3.1)
- : razvija zavedanje o pomenu načrtovanja lastne kariere in vseživljenjskega izobraževanja ter usposabljanja.
- SC (3.1.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni različne vidike vodenja podjetja;
- » **na primerih pojasni različne pristope in stile vodenja, njihove prednosti in slabosti;**
- » pojasni potrebna znanja, sposobnosti in lastnosti za uspešno vodenje;
- » **pojasni pomen dobrih sodelavcev;**
- » pojasni temeljna priporočila pri izbiri sodelavcev;
- » pojasni načine iskanja novih sodelavcev;
- » pojasni potek zaposlitvenega razgovora;
- » *pojasni pomen oblikovanja procesa napredovanja v podjetju;*
- » *pojasni temeljna načela nagrajevanja in motiviranja sodelavcev;*
- » *pojasni načine za zadržanje sodelavcev;*
- » *pojasni načine odpustitve sodelavcev;*
- » pojasni različne organizacijske strukture v podjetjih;
- » **pojasni razmerja med ustanovitelji oz. lastniki, vodstvom in zaposlenimi v podjetju.**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Po seznaitvi z različnimi igrami vlog učitelj pripravi igro vlog, skozi katero dijaki preizkusijo različne sloge vodenja, IT-orodja za organizacijo dela in zaposlitveni razgovor (tako v vlogi zaposlovalca kot kandidata za prosto delovno mesto). V ta namen sestavijo tudi vprašalnik za kandidate in primer pogodbe o zaposlitvi.

PROIZVODNJA OZ. IZVEDBA STORITEV TER RAZISKAVE IN RAZVOJ

CILJI

Dijak:

- : razume organizacijo izvajalnih procesov in delitev dela;
- : razume trajnostni vidik proizvodnje oz. izvedbe storitev;
- SC (2.3.1.2)
- : razume mednarodno naravo sodobnih oskrbovalnih verig;
- : razume pomen raziskav in razvoja v podjetjih.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pojasni osnove organiziranja dela;**
- » pojasni pomen delitve dela v podjetju;
- » pojasni pomen oblikovanja delovnih procesov;
- » pojasni različne značilnosti proizvodnih in storitvenih podjetij;
- » *pojasni pojem predaje dela zunanjim izvajalcem;*
- » *pojasni pojem oskrbovalne verige;*
- » **pojasni vlogo raziskav in razvoja v podjetjih.**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi študijo primera, kjer dijaki izdelajo načrt proizvodnje in razpored virov.

RAČUNOVODSTVO, PRAVO IN DAVKI

CILJI

Dijak:

- : zna ustanoviti podjetje;
- : razume vlogo računovodstva pri načrtovanju, spremljanju in analiziranju poslovanja;
- : pozna osnove računovodstva v malem podjetju;
- : spozna programske rešitve za vodenje računovodstva;
- SC (4.5.2.1)
- : razume pogodbeno razmerja.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » opiše postopek ustanovitve podjetja;
- » pojasni temeljna pravila dvostavnega knjigovodstva;
- » pojasni temeljne računovodske izkaze (predvsem bilanco stanja in izkaz poslovnega izida);
- » pojasni način obračuna plače zaposlenih;
- » pojasni obračun DDV;
- » pojasni vrste davkov, ki jih plačujejo podjetja;
- » pojasni osnovne oblike obdavčitev manjših podjetij (npr. vključitev v sistem DDV, obdavčitev na podlagi normiranih odhodkov);
- » pojasni temeljne dokumente pri poslovanju (npr. ponudba, naročilnica, račun, dobavnica);
- » pojasni temeljne sestavine kupoprodajne pogodbe;
- » sestavi preprosto kupoprodajno pogodbo;
- » pojasni možnosti izterjave dolgov.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj razloži obdavčitev podjetij in zaposlenih, dijaki pa nato še sami naredijo primer obračuna DDV, obračun plače in za izbrani primer dejavnosti in obsega poslovanja primerjajo različne možnosti glede obdavčitve.

INFORMATIKA

CILJI

Dijak:

- : razume vlogo informacijske tehnologije pri poslovanju;
- : razvija zavedanje o pomenu skrbi za informacijsko varnost v podjetju;
- SC (4.4.2.1)
- : razvija razumevanje in kritično presoja vlogo umetne inteligence pri sodobnem podjetniškem delovanju.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pojasni vlogo informacijske tehnologije v poslovanju;**
- » pojasni različne oblike in značilnosti programskih rešitev za podporo poslovanju (npr. rešitve na strežnikih zunanjih ponudnikov oz. rešitve, ki so nameščene na lastnih strežnikih podjetja);
- » *pojasni različne informacijske rešitve za posamezne poslovne funkcije.*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Po predstavitvi primerov poslovne programske opreme dijaki še sami preskusijo določene programe, lahko pa tudi samostojno poiščejo testne različice informacijskih rešitev oz. orodij.

RAZVOJ PODJETJA IN DELOVANJE V ŠIRŠEM OKOLJU

CILJI

Dijak:

- : razume izzive, s katerimi se srečujejo rastoča podjetja;
- : pozna različne programe za spodbujanje podjetništva, ki jih nudi država;
- : ozavešiti pomen socialnega in družbeno odgovornega podjetništva.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni razloge za odločitev za nadaljnjo rast podjetja;
- » pojasni strategije rasti;
- » pojasni možnosti izstopa iz podjetja (npr. prodaja, prevzem, združitve, vstop na borzo, zaprtje podjetja);
- » pojasni podjetniško podporno okolje (npr. inkubatorje, tehnološke parke, davčne olajšave);
- » pojasni vpliv globalizacije na poslovanje (priložnosti in nevarnosti),
- » pojasni trende v poslovanju na mednarodni ravni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijake usmeri, da samostojno poiščejo razpise in druge oblike pomoči, ki so trenutno na voljo podjetjem. Prav tako skupaj z njimi naredi primerjavo pogojev za odprtje podjetja in obdavčitev v izbranih državah EU.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

Zupan, B., Žitnik, J., in Levičar, S. (2020). *Učni načrt, Podjetništvo: ekonomska gimnazija: obvezni predmet (280 ur)* (1. spletna izd.). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; Zavod RS za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/muj7yq9> (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/muj7yq9>)

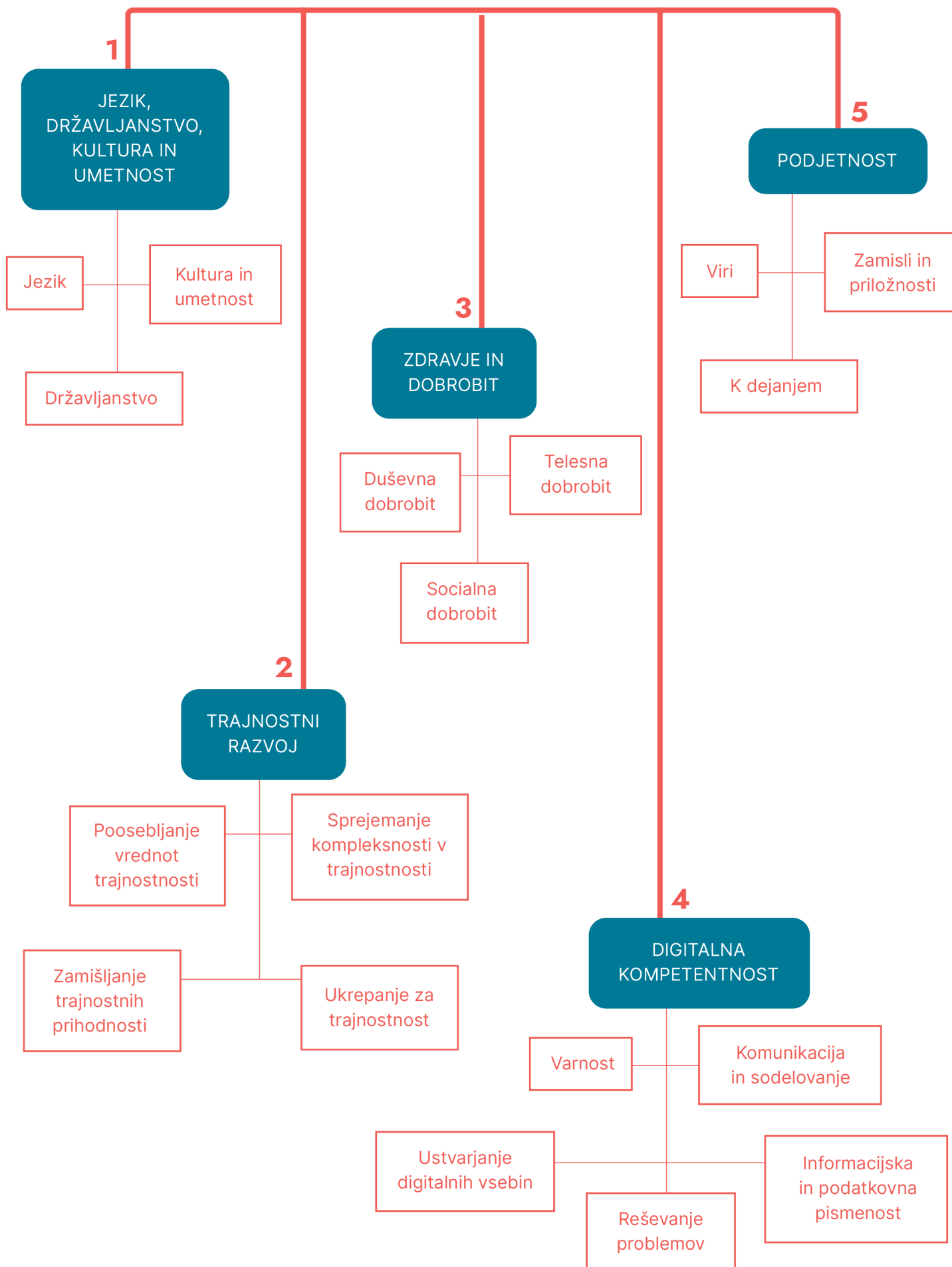
Aulet, B. (2024). *Disciplined entrepreneurship: 24 steps to a successful startup* (str. XLIX, 349). John Wiley & Sons.

Maurya, A. (2024). *Delaj vitko: od načrta A do načrta, ki deluje* (1. natis, str. 364). Pasadena.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkustveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.